

Міністерство освіти і науки України
Державна вища професійна школа в Конені (Польща)
Уманський національний університет садівництва
Факультет економіки і підприємництва
Львівський національний аграрний університет
Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

*Матеріали XV Всеукраїнської наукової конференції за
міжнародною участю*



УМАНЬ 2023

**УДК 330(063)
А43**

Рекомендовано до друку вченою радою Уманського національного університету садівництва, протокол №2 від 16.11.2023 року

Редакційна колегія:

О. О. Непочатенко – доктор економічних наук (відповідальний редактор);
Ю. О. Нестерчук – доктор економічних наук (заступник відповідального редактора);
Л. Ю. Мельник – доктор економічних наук;
С. Ю. Соколюк – доктор економічних наук;
О. Г. Пенькова – доктор економічних наук;
Р. П. Мудрак – доктор економічних наук;
О. Т. Прокопчук – доктор економічних наук;
Р.І. Ліщук – кандидат технічних наук
Ю. В. Улянич – кандидат економічних наук (відповідальний секретар).

*Автори вміщених матеріалів висловлюють свою думку,
яка не завжди збігається з позицією редакції.*

А43 Актуальні питання сучасної економіки: матеріали XV Всеукраїнської наукової конференції за міжнародною участю, 15 листопада 2023р. – Умань :УНУС. 2023. 320с.

Збірник містить доповіді студентів, викладачів та вчених, які були розглянуті на XV Всеукраїнській науковій конференції «Актуальні питання сучасної економіки» за міжнародною участю, що відбулася 15 листопада 2023 року в м. Умань. У наукових матеріалах висвітлюється широкий спектр фінансово-економічних питань сучасної економіки.

Розраховано на студентів, аспірантів, викладачів, наукових співробітників та фахівців, які займаються питаннями розвитку економіки.

УДК 330(063)

**©Уманський національний
університет садівництва, 2023**

ЗМІСТ

Секція 1. Фінансові аспекти розвитку економіки

Барабаш Л.В. Фактори впливу на ефективність функціонування податкової системи України	10
Беновська Л.Я., Карвацький Р.В. ПДФО з грошового забезпечення військовослужбовців як фактор горизонтальних дисбалансів місцевих бюджетів	12
Бондаренко Н.В., Запорожець В.О. Оптимізація фінансового здоров'я підприємства через ефективність управління інвестиціями	14
Бондаренко Н.В., Мігур І.О. Фінансова транспарентність банківської системи	16
Бондаренко Н.В., Сінчук Я.М. Сучасні стратегії фінансування господарської діяльності аграрних підприємств	18
Бондаренко Н.В., Яковенко О.Р. Популяризація добровільного медичного страхування в Україні	20
Бондаренко Н.В., Олійник А.І. Цифрова трансформація банківського сектору України	22
Бутко Н.В., Мохонько А.Ю. Фінансові методи контролю за рухом запасів матеріальних оборотних активів підприємства	25
Власюк С.А., Назаренко В.С. Особливості функціонування фондового ринку в сучасних умовах	27
Власюк С.А., Наливана О.Г. Страхування як ключовий елемент стратегії управління ризиками	29
Власюк С.А., Ролінський О.В., Лозовська В.О. Розвиток системи іпотечного кредитування в Україні	30
Власюк С.А., Цибульський А.А. Особливості фінансового менеджменту в аграрному секторі України	33
Власюк С.А., Ролінський О.В., Параскун І.О. Аутсоринг: пошуки конкурентних переваг	34
Волошин О.В. Базові принципи функціонування податкової системи держави	36
Жарун Р.Ф. Проблеми розвитку страхового ринку України	37
Гузар Б.С., Закамарко В.В. Напрями удосконалення державного фінансового контролю в Україні	40
Мельник К.М., Заярна В.О. Функціонування банківської системи України в умовах воєнного стану	42
Гузар Б.С., к.е.н., Кисельов І. А. Управління фінансовою стійкістю підприємства	45
Клименко В. О. Вплив цифровізації на формування страхових послуг для аграрного сектору економіки	47
Колотуха С.М. Особливості та напрями розвитку банківського кредитування аграрного сектору економіки	50
Костогриз В.Г., Пономаренко В.Р. Діджиталізація фінансового сектору економіки	54

Куліченко Р.В. Розвиток оподаткування доходів фізичних осіб в Україні	56
Гузар Б.С., Левицький С.С. Казначейське обслуговування виконання бюджетів України в умовах воєнного стану	58
Луценко А.С., Власюк С.А. Теоретичні аспекти розвитку агрострахування в Україні	61
Мельник К.М., Катеринич А.М. Розвиток платіжних карток в Україні	62
Дученко М.М., Павленко А.В. Динаміка розвитку глобальних ринків криптовалют	64
Пахаренко С.В. Базові умови функціонування податку на доходи фізичних осіб	67
Переполка В.Ю. Вдосконалення кредитних відносин в аграрному секторі економіки	68
Полішвайко С.С., Власюк С.А. Роль держави в сприянні кредитування підприємств аграрної сфери	71
Prokopchuk O.T., Humen O.V., Myroshnychenko M.M. Current state and trends of property insurance in Ukraine	74
Prokopchuk O.T. The insurance market in Ukraine: current challenges	76
Ролінський О.В., Власюк С.А., Махиня А.С. Теоретичні площини банківського маркетингу та маркетингової стратегії	79
Савчук І.І. Сучасний стан валютного ринку України та напрями його розвитку	81
Самойленко Д.В. Вплив податкового регулювання на розвиток зовнішньоекономічної діяльності держави	83
Скрипник В.В. Вплив поведінкових аспектів на прийняття домогосподарствами фінансових рішень	85
Тупчій О.С., Зайчук Д.І. Митне оподаткування в Україні: проблеми та шляхи їх подолання	86
Філатов Д.О. Поведінкові фактори впливу на фінансову систему України	88
Цимбалюк Ю.А., Олійник А.І. Тенденції іноземного інвестування в Україні	89
Щербань С.А. Теорії виникнення податків і податкової системи	91
Яковенко О.Р. Проблеми організації та шляхи удосконалення податкового контролю в Україні	93
Ясінський О.Р., Власюк С.А. Особливості розвитку агрострахування в Україні	95
Улянич Ю.В., Мельник В.І. Кредитний ризик у системі ризиків банку	97
Улянич Ю.В., Іванюк М.І., Гонтар О.Л. Потенціал розвитку страхування життя в Україні	98
Улянич Ю.В., Косецька Д.О., Дяченко М.О. Український цифровий банкінг	100

Улянич Ю.В. Взаємозв'язок процесів страхування та перестраховування	101
<i>Секція 2. Актуальні питання становлення бухгалтерського обліку в Україні</i>	
Гевлич Л.Л., Мазуркевич Є.Я. Проблеми обліку капітальних інвестицій у повоєнній економіці України	104
Давидюк Т.В., Бердікабулов Шахрух. Проблематика обліку маржинального доходу підприємства в наукових публікаціях вчених	106
Давидюк Т.В., Біцюра Д.Ю. Виробничі витрати як економічна категорія та основні тенденції розвитку їх обліку на сучасному етапі	108
Давидюк Т.В., Сабуров Хіджран. Огляд наукових джерел з проблем відображення в бухгалтерському обліку фінансових результатів	110
Іванова Н.А. Аудит та етика: принципи професійної поведінки	112
Крочок Л.І. Бенчмаркінг як інструмент удосконалення системи бухгалтерського обліку та управління підприємством	115
Крочак О.І., Крочак Є.І. Система оподаткування у Київській Русі	116
Мельниченко М.В., Сьобко С.О., Крочак Є.І. Облік нафтопродуктів при автотранспортних перевезеннях	118
Mykhailovyna S.O. Organization of Ergonomic and Social Support for Accounting Personnel	119
Оляднічук Н.В. Бухгалтерський облік в Україні: суть та функції	121
Поліщук О.М. Інтеграція комп'ютерних програм в управлінський облік	123
Ратушна О.П. Удосконалення методології обліку кредитних операцій банку	125
<i>Секція 3. Соціально-економічні проблеми вітчизняних підприємств</i>	
Аніщенко Г.Ю., Басок А.В. Структура ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств	127
Аніщенко Г.Ю., Коказей В. Проблеми розвитку логістичної діяльності сільськогосподарських підприємств	129
Аніщенко Г.Ю., Степаненко Д.А. Проблеми та фактори розвитку аграрного підприємництва	131
Арманова Т.А., Кравець Є.П. Стан та перспективи іноземного інвестування в АПК України	134
Чернега І.І., Басун К.О. Соціальні відносини та їх вплив на ефективність управління підприємствами	136
Братусь І. В. Динаміка показників імовірності банкрутства АТ «ФАРМАК» до повномасштабного вторгнення рф та під час нього	138
Harmash O.V., Horiashchenko Y.H. Supporting entrepreneurship in relocation conditions: the experience of Ukraine and Israel	140
Гречішкін В.Г., Лисьонкова Н.М. Механізм управління фінансовою безпекою підприємств	142
Гуртовенко А. І., Власюк С.А. Особливості формування новітньої програми розвитку аграрного сектору України	144
V.V. Dekarchuk. Ensuring food security in Ukraine: the role of the agri-	146

food sector in wartime conditions	
Дмитриченко М.Ф., Бондар Н.М., Грищук О.К. Актуальні питання якісної підготовки викладачів професійного навчання для роботи у часи повоєнної відбудови економіки України	148
Длугаш Я.О., Єрмоленко О.А. Сучасні методи фінансового планування для підприємства	150
Коковіхіна О.О., Лисьонков А.О. Управління фінансовими ресурсами підприємства в сучасних умовах	152
Могильницька О.М., Жарун О.В. Ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємства: проблеми та шляхи підвищення	154
Чернега І.І., Поліщук Д. В. Вплив енергозберігаючих технологій на фінансовий стан підприємства	156
Тупчій О.С., Поліщук Д.В. Вплив соціальних мереж на стратегії маркетингу та брендування	158
Рогозинський А.Е., Проскурня О.М. Аналіз розвитку ринку мікропроцесорів	160
Уланчук В.С., Жарун О.В. Соціально-економічна важливість розвитку підприємництва	163
<i>Секція 4. Місце та роль маркетингу в економічній діяльності суб'єктів підприємницької діяльності</i>	
Біла І.В. Трансформація ринку комерційних юридичних послуг в Україні	166
Макушок О.В., Богданов Я.Р. Теоретичні засади дослідження розвитку електронної комерції в умовах глобальної диджиталізації	169
Бортник Т.І. Цінова політика в системі маркетингу	170
Бутко Н.В., Маслюк С.М. Цінова політика підприємств в сучасних умовах: маркетинговий аспект	173
Вишневська М.К., Крамаренко А.В. Упаковка як дієвий інструмент маркетингу в онлайн-продажах	176
Грабек Я. Додана вартість та канали розподілу сільськогосподарської продукції	178
Соколова Л.В., Дюжев В.Г., Кончаківська Є.В. Інноваційний підхід оцінювання лояльності споживачів до брендів компаній на конкурентному ринку	180
Корман І.І. Маркетингова діяльність підприємства: еволюція підходів до визначення поняття	182
Макушок О.В. Маркетингова стратегія: сутність та методика формування	184
Нестеренко О.М., Ніколаєва Р.Ю. Місце та роль маркетингу в економічній діяльності суб'єктів підприємницької діяльності	186
Пенькова О.Г. Контент-маркетинг як основа формування комунікативної стратегії бізнесу	188
Посохов І.М., Талалаєнко А.О. Місце та роль маркетингу в	190

економічній діяльності суб'єктів підприємницької діяльності	
Семенда Д.К., Семенда О.В. Роль маркетингу в підприємницькій діяльності	192
Семенда О.В., Поліщук А.Д. Вибір логістичного посередника в ланцюгах поставок	195
Макушок О.В., Тиндюк А.М. Теоретичні засади розвитку глобальних маркетингових комунікацій	197
Шикіна О.В., Криулін Є. Ведення сторінок брендів у соцмережах	199
Ямковенко І.Р. Роль логістики у забезпеченні діяльності торговельних підприємств	201
<i>Секція 5. Основні проблеми розвитку управління підприємством</i>	
Гузар Б.С., Бондаренко В.С. Формування системи ризик-менеджменту інноваційного розвитку підприємств аграрного сектору	204
Бугріменко Р.М. Тенденції розвитку мережевої роздрібної торгівлі	207
Діхтенко О. Персонал як запорука економічного розвитку підприємства	209
Нестеренко О.М., Кузнецова К.О. Основні проблеми системи управління підприємством	211
Нестеренко О.М., Антонюк Д.О. Проблеми керівництва персоналом на сучасному підприємстві	212
Нестеренко О.М., Сива С.В. Стан та проблеми розвитку менеджменту в Україні	213
Нестеренко О.М., Тука О.В. Сучасне управління підприємством: виклики і завдання	215
Нестеренко О.М., Олійник А.Є. Дослідження проблем управління підприємством	217
Нетреба І.О. Оцінка фінансового стану підприємства в умовах кризи	218
Трибусовська Н.І. Зародження світової управлінської думки	220
Чернега І.І., Щербакова А.О. Роль інновацій у процесах управління підприємством	222
<i>Секція 6. Інформаційні технології, як рушійна сила сучасної економіки</i>	
Zavrzhnyi K.Y., Kulyk A.K. Business models digital transformation: the path to sustainable development	224
Коваленко О.В. Аналіз ринку насіння сільськогосподарських культур України	227
Kulakov P.I., Kucheruk V.Y., Kulakova A.P., Vasyl' Stus Microprocessor control unit for the washing machine of the milking plant	230
Коротєєв М.А., Мазур С.Ю. Інформаційна складова соціального забезпечення населення	232
Мазур Ю.П. Напрями цифровізації сільськогосподарського виробництва	234
T.V. Neskorodieva, E.E. Fedorov, O.V. Nechyporenko. Creation methodology of intelligent multi-agents for simulation of socio-economic systems	236

Нестеренко О.М., Лавріненко Д.О. Вплив нейронних мереж на сучасний менеджмент	238
Нестеренко О.М., Юр'єва Г.О. Розвиток системи управління підприємством в Україні	240
Чеховська В.С., Щебликіна І.О. Використання штучного інтелекту на підприємствах	242
Шараєвська Ю.Ю. Кібербезпека у банківському секторі: сучасні виклики та засоби запобігання	244
Шатова Ю.В., Тростянська К.М. Роль інформаційних технологій у трансформації бізнес-процесів	246
Нестерчук Ю.О. Синенко І.М. Інформаційно-комунікаційні технології аграрних підприємств в умовах переходу до цифрової економіки	248
<i>Секція 7. Вплив глобалізаційних процесів в світі на економіку України</i>	
Беляк І.О. Регуляторне сприяння міжнародному інвестиційному співробітництву в Україні	251
Тупчій О.С., Гангуряну Г.І. Митні платежі як важливе джерело наповнення державного бюджету	253
Запорожець В.О., Мамай В.О. Перспективи залучення інвестицій в енергетичну інфраструктуру України	255
Заруцький-Куцман Д.В. Оздержавлення у світі: його прогресія та наслідки у соціумі	257
Климчук А.М. Вплив глобалізаційних процесів в світі на економіку України	259
Непочатенко О.А., Коваленко О.Г. Механізми розвитку інформаційної економіки в Україні	261
Палієнко Т.П. Циркулярна економіка: шлях до соціально-інноваційного розвитку України	263
Посохов І.М., Рябко М.Є. Вплив глобалізаційних процесів в світі на економіку України	266
Тиховський М.І., Власюк С.А. Особливості інвестиційної привабливості національної та регіональної економіки України	268
Цимбалюк Ю.А., Драчук О.В. Інвестиційне забезпечення розвитку інфраструктури національної економіки	269
Цимбалюк Ю.А., Сінчук Я.М. Перспективи покращення інвестиційного клімату в Україні	273
<i>Секція 8. Формування громадянського суспільства в сучасних умовах</i>	
Бобикайло О.Ф. Модернізація економіки в контексті інноваційного розвитку сучасного суспільства	276
Мудрак Р.П. Суспільний поділ праці в рамках глобальної економіки та місце України в ньому	278
Норкін І.Ю. Захист прав громадянського суспільства: правові та політичні виклики	280
Прус Д.А. Перспективи застосування цифрових технологій в	282

розвитку діяльності територіальних громад

Шейко Н.С. Правовий статус громадянських організацій: поняття, ознаки та права 284

Секція 9. Соціально-політичний розвиток держави в умовах війни

Blenda N.A. Strategic directions of the development of the food complex 286

Бондаренко Н.В., Заярна В.О. Соціальна підтримка під час воєнного стану: особливості виплат по безробіттю в Україні 287

Чернега І.І., Бутенко О.М. Ситуація на ринку праці та діяльність Державної служби зайнятості 289

Засоба О.В. Міжнародні аспекти війни: вплив зовнішніх сил на внутрішні справи держави 291

Заярна К. О. Експорт українського зерна в умовах воєнного стану 293

Чернега І.І., Козоріз Д.С. Система соціального захисту населення України 296

Lenchuk O., Zharun O. Problems of business development during the war 298

Мельник К.М., Гангуряну Г.І. Українська економіка під час воєнного стану 300

Михайленко А.С., Пасічник О.В. Проблеми розвитку бізнесу в умовах війни 302

Заярна В.О. Особливості формування місцевих бюджетів в період воєнного стану 304

Чернега І.І., Заярна В.О. Проблема безробіття та стан ринку праці України під час воєнного стану 307

Чернега І.І., Черниш А.О. Соціально-політичний розвиток держави в умовах війни 310

Секція 10. Особливості ділового іноземного мовлення в сучасному фінансово-економічному середовищі

Philipp Wasserscheidt, Пономаренко О.В. Системно-діяльнісний підхід у вивченні граматичного матеріалу студентів закладів вищої освіти. 313

Пономаренко О.В. Системно-діяльнісний підхід у вивченні граматичного матеріалу студентів закладів вищої освіти 315

Ponomarenko O. Marketplace typology in the auto insurance ecosystem 318

*СЕКЦІЯ 6. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ЯК РУШІЙНА СИЛА СУЧАСНОЇ
ЕКОНОМІКИ*

**Business models digital transformation: the path
to sustainable development**

Zavrazhnyi K.Y., PhD, junior researcher

Sumy State University

Kulyk A.K., PhD student

Sumy State University

In today's world, where dynamic changes in industrial and technological paradigms are becoming the norm, digital transformation is becoming an integral part of the strategic development of companies. In this context, the analysis of business models becomes crucial as it constitutes a foundational stage in determining optimal pathways for the implementation and realization of digital plans. It is an integral part of executing the sustainable development strategy of the enterprise. The direction of business model analysis consists in the systematic consideration of all aspects of business activity, which includes strategic goals and objectives, the range of products and services, as well as key business processes.

Analysis of the latest research and publications of foreign and domestic researchers, such as Heubeck T. [1], Papathomas A. [2], Konteos G. [2], Shvydanenko H. [3], Prykhodko L. [3] makes it possible to identify key trends in this direction. Researchers today focus on developing digital strategies and innovative approaches to support digital transformation. This includes studying the role of the latest technologies that help businesses achieve competitive advantage and create new digital products and services [4]. Also, they focus on the development of new business process modeling methods that take into account the specifics of digital transformation. The use of various modeling approaches, such as BPMN, Value Stream Mapping, etc., helps to improve the management and optimization of processes [5]. In the context of digital transformation, data analysis takes on great importance for decision-making. Research in this area is aimed at developing analytical tools and methods that help companies implement effective data-based management [6]. Since digital transformation requires changes in work approaches and company culture, researchers are actively studying issues of organizational change, staff involvement in the process, and the development of a digital culture. For a successful digital transformation, it is important to define performance indicators and measure results. Methods of measuring the impact of digital transformation on key performance indicators are actively considered in research. These trends and directions of research show a general focus on the practical implementation of digital transformation in modern business structures and on the development of new methods and approaches for its successful implementation.

Considering the mentioned aspects and the results of recent studies, we suggest adapting the approach to the analysis of the company's activity model in order to create effective mechanisms for managing digital transformation. The

developed concept takes into account the specifics of the enterprise and will help to optimize business processes in the conditions of digital transformation. We emphasize the importance of analyzing the main, auxiliary and management processes as components of a coordinated system, which contributes to the comprehensive management of the company in the conditions of digital transformations. We recommend limiting the number of levels of decomposition to four: business process, complex process, simple process and task, for each component of the company's activity.

The first level is the top-level business process model, which is a graphical diagram displaying a list of top-level business processes. At the second level - a model of complex processes, which is a graphic diagram of a hierarchical tree of a business process, detailed to this level. At the third level - a graphic diagram of a hierarchical tree of the process, detailed to the level of simple processes, which turns into a task model, which is an execution algorithm in the form of an ordered sequence of controlled events and actions and also includes various inputs and outputs, available roles and resources.

The diagram of the company's business processes begins with the construction of a model and a map of top-level business processes, which can belong to one of three types: main processes, the purpose of which is the direct creation of a product or service, auxiliary processes that ensure the functioning of main processes, management processes, which are aimed at managing and providing information about the company's current activities or managing the company's strategic development. At the level of processes and tasks, each complex process is represented as a collection of simple processes, which is intended to describe an ordered sequence of tasks driven by events.

In the model of processes and tasks, the following is fixed: the sequence of execution of processes and tasks; logic/conditions for execution of processes and tasks; responsible for the execution of processes and tasks or business roles; inputs and outputs of each process and task; material and digital resources used to perform processes and tasks, including objects of information systems of digital transformation. The business process model should contain an analysis of the impact of the described model on the current structure and processes of the enterprise, as well as a description of organizational changes. Unified business processes that are subject to digital transformation should make maximum use of the existing functionality of business automation programs that exist to create information systems. The next step is to develop a matrix of business roles in business processes that are subject to digital transformation in order to record the list of business roles, their access rights and powers that need to be designed in information systems. Next, an organizational change plan is formed, which is one of the most important components of the success of digital transformation and contains a list of measures that must be taken at the enterprise in order to introduce management in a new model of processes and tasks, such as changing the organizational structure, job instructions, business processes, etc. Coding of models of top-level business processes, complex processes, simple processes and

tasks is done top-down, from top-level business processes to lower-level tasks. For business processes, it is necessary to define a list of business roles (responsible and executors) that perform tasks of business processes. Business roles in the model must be shown in the form of 5-6 horizontal tracks or try to decompose the model.

Our approach to analyzing and modeling business processes for digital transformation is characterized by flexibility and adaptability. The described types of business processes allow taking into account various aspects of the company's activity and its focus on achieving strategic goals. Our proposal will allow companies to successfully implement digital transformation by adapting business processes to their needs and tasks, which is extremely important in the conditions of rapid changes in the business environment and the opportunities of the digital economy

References:

1. Heubeck T. Managerial capabilities as facilitators of digital transformation? Dynamic managerial capabilities as antecedents to digital business model transformation and firm performance. *Digital Business*. 2023. № 3 (1). URL: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2666954423000017>
2. Papathomas A., Konteos G. Financial institutions digital transformation: the stages of the journey and business metrics to follow. *Journal of Financial Services Marketing*. 2023. URL: <http://link.springer.com/article/10.1057/s41264-023-00223-x>
3. Shvydnenko H., Prykhodko L. *Business Process Optimization*. KNEU, 2012. 487 p.
4. Xie X., Han Y., Anderson A., Ribeiro-Navarrete S. Digital platforms and SMEs' business model innovation: Exploring the mediating mechanisms of capability reconfiguration. *International Journal of Information Management*. 2022. № 65. URL: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0268401222000470>
5. Camargo M., Dumas M., González-Rojas O. Automated discovery of business process simulation models from event logs. *Decision Support Systems*. 2020. № 134. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0167923620300397>
6. Xuan L. Big data-driven fuzzy large-scale group decision making (LSGDM) in circular economy environment. *Technological Forecasting and Social Change*. 2022. № 175. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0040162521007198>